

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/359/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2516200007
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Holič
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2516200007.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu: JUDr. Martin Holič a členiek senátu: Mgr. Renáta Gavalcová a JUDr. Bibiána Ťažiarová, v právnej veci žalobcu: PAVLIX, s.r.o., so sídlom Galvaniho 41, 821 04 Bratislava, IČO: 45 493 146, zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Peter Peružek, s.r.o., so sídlom Hollého 20, 920 01 Hlohovec, IČO: 47 256 371 proti žalovanej: Ing. W. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. č. X, XXX XX I., zastúpenej: JUDr. Danielom Kostolanským, advokátom so sídlom Štúrova 4, 921 01 Piešťany (ako zástupca advokáta JUDr. Alexandra Kostolanského počas obdobia pozastavenia jeho výkonu advokácie), o určenie zániku záložného práva, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č.k. 15C/2/2016-217 zo dňa 21.08.2018, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

II. Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a rozhodol, že žalovaná má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100%.

2. Rozhodnutie odôvodnil súd prvej inštancie použitím § 80 písm. c) OSP, § 137 písm. c), § 470 ods. 2, § 217 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Vecne súd argumentoval tým, že po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť pre neexistenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, že záložné právo vyplývajúce z kúpnej zmluvy a zmluvy o zriadení záložného práva uzavretej dňa 31.05.2005, ktorej predmetom je záloh: nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX vedenom Okresným úradom Piešťany, katastrálnym odborom, v kat. území Z., okres Piešťany, obec Z. a to pozemok s parcelným číslom 7478/1, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria výmera: 605 m², parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape a stavba - rodinný dom so súpisným číslom 2225 postavený na pozemku s parc. č. 7478/1, zaniklo. Nakoľko sa jedná o určovaciu žalobu, bolo povinnosťou žalobcu v prvom rade osvedčiť naliehavý právny záujem na požadovanom určení zániku záložného práva, keďže naliehavý právny záujem v danom prípade nevyplýva z osobitného predpisu. Nakoľko medzičasom od podania žaloby (4.1.2016) do termínu pojednávania (21.8.2018) došlo k zmene okolností, ktoré majú vplyv na existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, že záložné právo zaniklo (s prihliadnutím na konanie 7C/43/2017), keď medzičasom už došlo k výkonu sporného záložného práva formou dobrovoľnej dražby dňa 16.10.2017 (ktorej neplatnosti sa v konaní 7C/43/2017 žalobca domáha), súd sa opätovne zaoberal existenciou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Žalujúca strana zotrvala na pôvodne uvedenom odôvodnení naliehavého

právneho záujmu na požadovanom určení v žalobe, t.j. že žalovaná, hoci záložné právo viazuje na predmetných nehnuteľnostiach v prospech nej zaniklo, jej zánik neuznala.

4. Súd vo vzťahu k existencii naliehavého právneho záujmu na určení či tu právo je alebo nie je podporne poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 6.11.2007 sp. zn. 17Co/161/2007, z ktorého vyplýva právny názor, s ktorým sa spor prejednávajúci súd v plnom rozsahu stotožňuje, a to, že určovací návrh (resp. žaloba) nie je spravidla opodstatnený najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu len predbežnej otázky k posúdeniu, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo. Súd je tohto názoru, že za situácie, keď sa žalobca domáha určenia zániku záložného práva (15C/2/2016) a súčasne na podklade (titulom) tohto (žalobcom tvrdeného zániku) záložného práva bola vykonaná dobrovoľná dražba (vykonané sporné záložné právo), ktorej neplatnosti sa totožný subjekt (žalobca) domáha (7C/43/2017) práve z dôvodu zániku tohto záložného práva, naliehavý právny záujem na určení zániku záložného práva (15C/2/2016) podaním žaloby na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby titulom sporného záložného práva (7C/43/2017) odpadol, ďalej už neexistuje, a to z dôvodu, že v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby titulom výkonu sporného záložného práva (7C/43/2017) sa súd bude musieť ako predbežnou otázkou zaoberať práve existenciou, resp. neexistenciou (zánikom) sporného záložného práva, na podklade ktorého bola dražba vykonaná. Ak by aj súd vyhovel žalobe o určenie zániku záložného práva v tomto konaní (15C/2/2016), neznamenalo by to úplné vyriešenie spornosti daného právneho vzťahu medzi stranami sporu, resp. spornosti (záložného) práva, čoho vedomá si je aj žalujúca strana, ktorá uviedla, že aj v prípade vyhovenia žalobe v konaní 15C/2/2016 by muselo naďalej pokračovať konanie vo veci určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby pod sp. zn. 7C/43/2017. Za daného stavu, keď už došlo k výkonu sporného záložného práva formou dobrovoľnej dražby (dňa 16.10.2017) možno stav (prípadného) poškodenia vlastníckeho práva žalobcu, resp. neistotu v jeho právnom postavení preto odstrániť len rozhodnutím súdu v konaní o určenie neplatnosti danej dobrovoľnej dražby (7C/43/2017). Určovací žaloba o zániku záložného práva (ako preventívna žaloba) stratila za daného stavu svoju opodstatnenosť. Súd preto žalobu pre neexistenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení zamietol. Ak sa zamietá určovací žaloba pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, je vylúčené súčasne sa zaoberať žalobou vo veci samej (k tomu pozri rozhodnutia NS SR sp. zn. 1 Cdo 26/07, 2 Cdo 231/07, 1 Cdo 91/2006). O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol aj bez návrhu (§ 262 ods. 1 CSP) tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %, nakoľko žalovaná je tou stranou sporu, ktorá mala plný úspech vo veci (§ 255 ods. 1 CSP), keďže žaloba žalobcu bola zamietnutá. Súd v zmysle § 262 ods. 1 CSP rozhodol len o nároku na náhradu trov konania, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

5. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podal prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie žalobca, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a priznal mu náhradu trov konania. Podľa odvolateľa rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, neboli splnené procesné podmienky. Odvolateľ zopakoval rozhodujúce skutkové tvrdenia odôvodňujúce jeho žalobu a preukazujúce zánik predmetného záložného práva. Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení v zmysle § 137 Civilného sporového poriadku odôvodnil tým, že žalovaná, hoci záložné právo viazuje na predmetných nehnuteľnostiach v prospech žalovanej zaniklo, jej zánik neuznala. Žalobca, ako výlučný vlastník predmetných nehnuteľností (vlastníctvo k nim nadobudol na základe kúpnej zmluvy) má preto naliehavý právny záujem na určení, že záložné právo zaniklo. Z tohto dôvodu má žalobca stále za to, že je tu daný naliehavý záujem na požadovanom určení v zmysle ustanovenia § 137 Civilného sporového poriadku. Odvolateľ namietal, že súd prvej inštancie ani nevykonal výsluch strany sporu a to prítomnej žalovanej, ktorá zjavne aj zo svojich podaní nemá vedomosť o existencii záložného práva, nakoľko jej písomné podania sa týkajú len komunikácie ohľadom pohľadávky vzniknutej voči spoločnosti POPO, s.r.o. Súd prvej inštancie teda nevykonal navrhnutý dôkaz potrebný na rozhodnutie vo veci. Zároveň namietal, že žalovaná nebola riadne zastúpená advokátom, nakoľko je zrejmé aj procesné pochybenia, kedy z rozhodnutia Slovenskej advokátskej komory vyplýva, že od 25.1.2018 mal právny zástupca pozastavenú činnosť, napriek tomu mu boli doručované uznesenia ako napr. uznesenie súdu prvej inštancie o pripustení zmeny žaloby a najmä prítomnosť JUDr. Daniela Kostolanského bez plnej moci

na pojednávaní dňa 21.08.2018, kedy sa preukázal len rozhodnutím SAK bez vyjadrenia žalovanej, či súhlasí s týmto právnym zástupcom.

6. Žalovaná odvolanie nepodala, k odvolaniu žalobcu sa nevyjadrila.

7. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), účinného od 01.07.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom podľa § 470 ods. 1 C.s.p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávnenou osobou (§ 359 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 367 ods. 3 C.s.p.), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 C.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, v dôsledku čoho je namieste rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako vecne správny s použitím § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdiť.

9. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i vo veci samej správne právne posúdil.

10. Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci samej, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 C.s.p. odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi, ktorý vo svojom odvolaní neuvádza žiadne nové podstatné skutkové či právne argumenty než tie, ktoré uviedol už pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s nimi náležite vysporiadal.

11. Keďže súd prvej inštancie napadnutý rozsudok vo všetkých jeho častiach riadne odôvodnil, pričom zároveň sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie a odvolací súd sa s týmto odôvodnením súdu v prevažujúcej miere stotožňuje, k veci považuje za potrebné dodať iba nasledovné:

12. Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorá tvorí predmet odvolacieho prieskumu, je posúdenie danosti naliehavého právneho záujmu na určení zániku v petite konkretizovaného záložného práva.

13. Nesprávnym právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnú normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nemu vtedy, ak súd použil iný právny predpis ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval.

14. Podľa § 80 písm. c) O.s.p. účinného do 30.06.2016, t.j. v čase podania žaloby, návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

15. Podľa citovaného § 80 písm. c) O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Súd sa preto v prvom rade musí zaoberať otázkou prípustnosti určovacej žaloby a v tej súvislosti aj otázkou danosti naliehavého právneho záujmu, ktoré podmienky tvoria *conditio sine qua non* určovacej

žaloby. Ak totiž súd dospeje k záveru, že nie sú splnené zákonné podmienky pre prípustnosť určovacej žaloby, resp. že nie je preukázaná danosť naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, je potrebné takúto žalobu zamietnuť bez vykonávania ďalšieho dokazovania. Právny záujem žalobcu musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný, t.j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Pre žalobcu to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosti, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, čo je jednou z podmienok na to, aby súd mohol v rozsudku žalobe meritórne vyhovieť. Naliehavosť právneho záujmu je daná vtedy, ak je tu stav, že právo, resp. právny vzťah medzi stranami sporu je sporný, jestvuje ohrozenie práva, či právneho vzťahu, resp. stav neistoty právneho postavenia žalobcu, ktorý nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom, a jestvuje potreba odstránenia tejto neistoty, resp. ohrozenia práva alebo právneho vzťahu. Naliehavý právny záujem je zásadne daný vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo, ak by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým.

16. Súd v každom štádiu konania musí mať za doloženú existenciu takéhoto záujmu, inak (a to bez skúmania vecnej stránky návrhu), musí žalobný návrh ako neprípustný zamietnuť. Či tento záujem jestvuje, skúma súd ex offo, t.j. z úradnej povinnosti. Platí to aj pre súd prvej inštancie, aj pre súd odvolací. Pre skúmanie súdu teda netreba, aby takúto obranu (nastolenie tejto otázky) v konaní žalovaný vôbec urobil, napríklad v podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie. Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu vedie k zamietnutiu určovacieho návrhu. Je teda nutné, aby tento naliehavý právny záujem jestvoval nielen v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ale aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu (§ 154 ods. 1 v spojení s § 211 ods. 3 O.s.p.).

17. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 1998, sp. zn. 5Cdo 60/1998, publikovaného v Zbierke súdnych rozhodnutí pod č. Rc 8/2000, určovacou žalobou sa žalobca domáha vydania autoritatívneho výroku súdu, že určitý právny vzťah alebo právo tu je (pozitívna určovacia žaloba), alebo že tu nie je (negatívna určovacia žaloba). Takéhoto určenia sa môže žalobca domáhať vtedy, ak je na tom naliehavý právny záujem, ktorý spočíva v tom, že právne postavenie žalobcu je bez tohto určenia ohrozené alebo je neisté. Autoritatívne určenie súdom potom ohrozenie, neistotu alebo neurčitost' v právnom postavení žalobcu odstraňuje bez toho, aby ukladalo splnenie nejakej povinnosti. Preto sa pri určovacích žalobách, na rozdiel od žalôb na plnenie, zdôrazňuje ich preventívny charakter a význam. Z uvedeného možno teda uzavrieť, že naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť, nezáleží na tom, ako táto neistota vznikla. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodných skutočností tých pomerov (vzťahov), ktoré sú ohrozené neistotou, a teda nebezpečenstvom budúceho porušenia právnych povinností iným subjektom.

18. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo 112/2004 (81/2006 ZSP) naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku sa viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo.

19. Určovacia žaloba (§ 80 písm. c/ O.s.p.) má spravidla preventívny charakter - jej účelom je poskytnúť ochranu práva žalobcu predovšetkým skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva (určovacia žaloba preto vo všeobecnosti nie je opodstatnená tam, kde už právny vzťah alebo právo boli porušené a kde je namieste žaloba o splnenie povinnosti (§ 80 písm. b/ O.s.p.). V prípade možnosti žalovať priamo splnenie povinnosti treba preto vždy považovať za neprípustnú určovaciu žalobu, ktorá neslúži potrebám praktického života, spornosť nerieši (neodstraňuje) a len vedie k nárastu počtu súdnych sporov. Uvedená zásada, že žalobca sa nemôže žalobou úspešne domáhať určenia právneho vzťahu alebo práva tam, kde sa môže domáhať splnenia povinnosti podľa § 80 písm. b) O.s.p., však neplatí vtedy, ak žalobca (napriek možnosti domáhať sa priamo splnenia povinnosti) preukáže, že má naliehavý právny záujem na určení určitého práva alebo právneho vzťahu; v takomto prípade treba jeho určovaciu žalobu považovať za procesne prípustnú. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu

môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy účastníkom sporu a predíde sa žalobe na plnenie). Treba zdôrazniť, že nejde o určovaciu žalobu samu, ale o to, čoho (akého určenia) sa žalobca domáha a z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovací žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snáď spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že tá-ktorá určovací žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

20. Podľa ustálenej súdnej judikatúry tiež platí, že ak vyslovením neplatnosti právneho úkonu sa má riešiť len predbežná otázka vo vzťahu k otázke, či tu právo je alebo nie je, nie je na takejto žalobe daný naliehavý právny záujem (porovnaj napríklad rozsudok NS SR, sp. zn. 3Cdo 98/2004). Ten je v takomto prípade daný na samotnom určení práva. Určenie neplatnosti zmluvy totiž nemusí znamenať, že účastník je nositeľom práva, ktoré mu malo v dôsledku zmluvy zaniknúť, alebo že nie je nositeľom práva, ktoré mal zmluvou nadobudnúť, pretože právo mu mohlo zaniknúť na základe inej skutočnosti, prípadne ho mohol nadobudnúť iným spôsobom.

21. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na vzťah medzi posúdením prejudiciálnej otázky a rozhodnutím o nároku na plnenie. Prejudiciálna otázka a jej posúdenie nesmie byť nikdy poňaté do výroku súdneho rozhodnutia, keďže výrok súdneho rozhodnutia je jedinou časťou rozsudku, ktorá nadobúda právoplatnosť, prejudiciálne posúdená otázka, ktorá sa prejavuje iba v odôvodnení rozsudku, nemôže tvoriť prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Výnimku tvorí situácia, keď bolo právoplatne rozhodnuté o žalobe na plnenie, ktorého predpokladom bolo prejudiciálne posúdenie (určenie) práva alebo právneho vzťahu. Ak bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti plniť, či už kladne alebo záporne (či sa žalobe vyhovel alebo bola zamietnutá), tvorí výrok takéhoto rozsudku prekážku právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k určovacej žalobe medzi tými istými účastníkmi konania vo vzťahu k tomu istému skutku, ktorý už bol predbežne právne kvalifikovaný v rozsudku na plnenie. Naopak to však neplatí. Teda právoplatný rozsudok o určovacej žalobe netvorí automaticky prekážku právoplatne rozhodnutej veci voči žalobe na plnenie. Právoplatným rozsudkom o určení práva či právneho vzťahu sa ešte nerozhodlo o povinnosti plniť z tohto práva alebo právneho vzťahu. Preto je žaloba na plnenie v týchto prípadoch prípustná. Právoplatný výrok o určení práva či právneho vzťahu tvorí prekážku právoplatne rozhodnutej veci voči novej žalobe na plnenie. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci sa vzťahuje i na rozhodnutia vydané v rozhodcovskom konaní, v priestupkovom konaní, či v adhéznom konaní trestnom (Komentár Občiansky súdny poriadok Števec/Ficová a kolektív). (por. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Obdo 44/2011, sp. zn. 5Cdo 115/2012, sp. zn. 3 MCdo 8/2013).

22. Vyššie uvedené závery o potrebe preukázania naliehavého právneho záujmu platia aj za účinnosti CSP, keď podľa § 137 písm. c) a d) CSP účinného od 01.07.2016, t.j. v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

23. V danom prípade preto odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k jednoznačnému záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení zániku záložného práva, z čoho vyplýva nevyhnutnosť zamietnutia žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal ďalšími skutočnosťami.

24. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že od podania žaloby (4.1.2016) do rozhodnutia súdu (21.8.2018) došlo k zmene okolností, ktoré majú vplyv na existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, že záložné právo zaniklo (s prihliadnutím na konanie 7C/43/2017), keď medzičasom už došlo k výkonu sporného záložného práva formou dobrovoľnej dražby dňa 16.10.2017 (ktorej neplatnosti sa v konaní 7C/43/2017 žalobca domáha). Odvolací súd je zhodne so súdom prvej inštancie toho názoru, že za situácie, keď sa žalobca domáha určenia zániku záložného práva

(15C/2/2016) a súčasne na podklade (titulom) tohto (žalobcom tvrdeného zániku) záložného práva bola vykonaná dobrovoľná dražba (vykonané sporné záložné právo), ktorej neplatnosti sa totožný subjekt (žalobca) domáha (7C/43/2017) práve z dôvodu zániku tohto záložného práva, naliehavý právny záujem na určení zániku záložného práva (15C/2/2016) podaním žaloby na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby titulom sporného záložného práva (7C/43/2017) odpadol, ďalej už neexistuje, a to z dôvodu, že v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby titulom výkonu sporného záložného práva (7C/43/2017) sa súd bude musieť ako predbežnou otázkou zaoberať práve existenciou, resp. neexistenciou (zánikom) sporného záložného práva, na podklade ktorého bola dražba vykonaná. Ak by aj súd vyhovel žalobe o určenie zániku záložného práva v tomto konaní (15C/2/2016), neznamenalo by to úplné vyriešenie spornosti daného právneho vzťahu medzi stranami sporu, resp. spornosti (záložného) práva, čoho vedomá si je aj žalujúca strana, ktorá uviedla, že aj v prípade vyhovenia žalobe v konaní 15C/2/2016 by muselo naďalej pokračovať konanie vo veci určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby pod sp. zn. 7C/43/2017. Za daného stavu, keď už došlo k výkonu sporného záložného práva formou dobrovoľnej dražby (dňa 16.10.2017) možno stav (prípadného) poškodenia vlastníckeho práva žalobcu, resp. neistotu v jeho právnom postavení preto odstrániť len rozhodnutím súdu v konaní o určenie neplatnosti danej dobrovoľnej dražby (7C/43/2017). Určovací žaloba o zániku záložného práva (ako preventívna žaloba) stratila za daného stavu svoju opodstatnenie.

25. Odvolateľ na vyššie citovaný záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu vo svojom odvolaní nereagoval žiadnou konkrétnou odvolacou námietkou, keď nijako neargumentoval, z akého dôvodu by mal byť daný naliehavý právny záujem na ním podanej určovacej žalobe, keď sa v samostatnom konaní domáha určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby, v rámci ktorého bude súd ako predbežnú otázku riešiť existenciu záložného práva.

26. Odvolateľ ďalej namietal, že súd prvej inštancie nevykonal ako navrhnutý dôkaz výsluch žalovanej.

27. V zmysle § 120 ods. 1 O.s.p. účinného v čase podania žaloby, ako aj v zmysle príslušných ustanovení CSP účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie (§ 132 ods. 1, § 185 a nasl.) účastníci/sporové strany sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

28. Citované ustanovenia zakotvovali dôkaznú povinnosť účastníkov v sporovom konaní, teda povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na účastníkoch konania. Účastník, ktorý neoznačí dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určený výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre účastníka nepriaznivé rozhodnutie.

29. Hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., resp. § 191 CSP je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Pritom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

30. Súd prvej inštancie túto svoju povinnosť splnil, výsledky vykonaného dokazovania riadne vyhodnotil a na ich základe odôvodnil rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje tak, ako už bolo uvedené vyššie.

31. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých súd skonštatoval, že Občiansky súdny poriadok (vzhľadom na obsahovo a významovo podobnú úpravu Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016 možno vychádzať z rovnakých záverov) ukladá účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V zmysle § 120 ods. 1 O.s.p. však súd rozhodne o tom, ktoré z označených dôkazov vykoná. To znamená, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a ani nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov preto nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi konania odňatie možnosti konať pred súdom a zakladajúcou tým prípustnosť dovolania. (porovnaj aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 37/1993 a pod R 125/1999). Odňatie možnosti konať pred súdom s následkom prípustnosti dovolania nezakladá bez ďalšieho ani prípadná skutočnosť, že by bolo možné mať výhrady voči dôvodom, pre ktoré súd navrhnuté dôkazy nevykonal (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. apríla 2012, sp. zn. 6 Cdo 51/2012). Súd pri vykonávaní dokazovania nie je viazaný návrhmi účastníkov a nemá povinnosť všetky navrhnuté dôkazy vykonať. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi odňatie možnosti konať pred súdom, pretože v zmysle ustanovenia § 120 ods. 1 veta druhá O.s.p. je vecou súdu, aby rozhodol, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná. Toto oprávnenie súdu sa neviaže na návrhy účastníka konania (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14.09.2011, sp. zn. 6 Cdo 153/2011).

32. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, v ktorom súd skonštatoval, že dokazovanie v občianskom súdnom konaní prebieha vo viacerých fázach; od navrhnutia dôkazu cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou účastníkov konania, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy účastníkov na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 157 ods. 2 Občiansky súdny poriadok). Skutočnosť, že okresný súd a ani následne krajský súd neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené sťažovateľom, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práv na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 350/08 z 30. septembra 2010).

33. Pokiaľ teda aj súd prvej inštancie nevykonal všetky navrhnuté dôkazy, pričom svoj postup náležite odôvodnil, nedopustil sa nesprávneho procesného postupu a porušenia práva sporovej strany na spravodlivé súdne konanie. Žalobca preto nedôvodne namietal, že súd zamietol jeho návrh na vykonanie dokazovania výsluchom žalovanej. Súd prvej inštancie správne vychádzal z toho, že vzhľadom na nepreukázaný naliehavý právny záujem na určovacej žalobe nie je dôvodné vykonávať ďalšie dokazovanie.

34. Odvolateľ rovnako nedôvodne namietal nedostatok právneho zastúpenia žalovanej, nakoľko žalobca je subjektívne oprávnený namietat výlučne porušenie svojich procesných práv a nie porušenie procesných práv protistrany. Preto pokiaľ žalovaná nevzniesla žiadne námietky proti procesnému postupu súdu prvej inštancie, nemal odvolací súd priestor a dôvod preskúmať procesný postup súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanej.

35. Na záver odvolací súd dodáva, že skutočnosť, že súd nerozhodol podľa predstáv a očakávaní sporovej strany, nemožno považovať za porušenie či nerešpektovanie jej práv. Odvolací súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 218/2010, podľa ktorého obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné

konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby sudy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

36. Ďalšie odvolacie argumenty žalovanej odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu žalovanej odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

37. S prihliadnutím na vyššie uvedené závery odvolací súd konštatuje, že ak súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol, rozhodol vo veci vecne správne, a preto s použitím § 387 ods. 1 CSP rozsudok, vrátane závislého výroku o náhrade trov konania (odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutého), ako vecne správny potvrdil.

38. Žalovaná má voči žalobcovi podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a § 396 ods. 1 C.s.p. nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, vzhľadom na to, že žalovaná bola v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešná a neboli tu dané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali výnimočne jej náhradu trov konania nepriznať (§ 257 C.s.p.).

39. O výške náhrady trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 C.s.p. súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

40. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).